

2000'DEN 2007'YE TÜRKİYE'DE MEYVE SUYU ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ

PROF. DR. AZİZ EKŞ
Ankara Üniversitesi
eksi@eng.ankara.edu.tr

EBRU AKDAĞ
Meyed
ebruakdag@meyed.org.tr

ÖZET

Türkiye'de, 2007 yılında meyve suyu sektöründeki aktif firma sayısı 34'tür. Toplam 737 200 ton meyve işlenmiş ve bundan 207 000 ton ara ürün elde edilmiştir. Bunun 81 500 tonu konsantre ve 125 600 tonu püredir. Bir önceki yıla göre işlenen meyve miktarı % 26.6, elde edilen ara ürün miktarı ise %29 artmıştır. İşlenen hammadde; havuç, üzüm, ayva ve nar gibi yeni türlerle çeşitlenmiştir.

2007 yılında toplam meyve suyu tüketimi 709.6 MİLYON litre, kişi başına tüketim ise 10.1 litredir. Önceki yıla göre toplam tüketim %19.0 artmıştır. Ancak, %100 meyve suyu tüketimi %34.3 ve meyve nektarı tüketimi %25.7 artarken, meyveli ve aromalı içecek tüketimi %3.7 azalmıştır.

Tüketimde; meyve nektarı %70.8, aromalı içecek %17.0, meyve suyu %8.8 ve meyveli içecek %3.4 pay almaktadır. Karton kutu başlıca ambalaj ve şeftali ise başlıca tat konumunu korumaktadır.

2006-07 döneminde; meyve ihracatı miktar olarak %11.8 ve değer olarak %48.8 artarken, meyve suyu ihracatı miktar olarak %4.6 ve değer olarak %55.1 artmıştır. İhracatta ithalatın payı ise, 2000 yılında %6 dolayında iken 2007 yılında %23'e yükselmiştir.

Sektörün en öncelikli sorunu meyve yetersizliğidir.

1. GİRİŞ

Türkiye, meyve açısından olduğu kadar meyve suyu açısından da önemli bir ülkedir. Bu önem, üretim miktarından olduğu kadar üretim çeşitliliğinden de kaynaklanmaktadır. Gerçi sektörün işlediği başlıca meyve elma olmakla birlikte şeftali, vişne, kayısı ve narın payı yıldan yıla artmaktadır. Bu durum; bir yandan tarımın gelişmesine, bir yandan ihracatın artmasına ve bir yandan da sağlıklı beslenmeye katkıda bulunmaktadır.

Meyed, 2000 yılından bu yana uyguladığı sektör istatistiği ile meyve suyu üretimi ve tüketimine ilişkin verileri toplamakta ve bunları başta sektördeki firmalar olmak üzere, kamu oyunun ve ilgili kuruluşların bilgisine sunmaktadır. Firmalardan, İGEME'den ve TÜİK'ten sağlanan verilere göre meyve suyu

sektörü, 2007 yılında da gerek üretim ve gerekse tüketim açısından önemli gelişmeler göstermiştir.

2. SEKTÖRDEKİ FİRMALAR

2006 yılında sektördeki firma sayısı sayısı 30'dur. 2006'dan 2007'ye 2 firma meyve suyu üretiminden çekilmiş (GİDASA, VİTAMİNGO) ve buna karşılık 4 yeni firma (ANADOLU, ASLANOBA, LİMKON, MAVİDENİZ) sektöre katılmıştır. Buna göre 2007 yılında sektördeki aktif firma sayısı 34 tür(TABLO 1).

TABLO 1. MEYVE SUYU SEKTÖRÜNDEKİ BAŞLICA FİRMALAR ve ÜRETİM DALLARI-2007

FİRMA	ÜRÜN	FİRMA	ÜRÜN
AK (ÜLKER,İÇİM)	MS	GÖKNUR (DROPS)	KP + MS
ANADOLU	KP	GÜLSAN (MEYSU)	KP + MS
AOÇ	MS	KIZIKLI (NETTO)	KP + MS
ARISU	KP	KONFRUT	KP
AROMA	KP + MS	LİMKON	KP
ASLANOBA	MS	MAVİDENİZ	KP
ASYA	KP	MEYKON	KP
AYTAÇ	MS	OĞUZ(BANİ, DAREN)	KP + MS
COCA COLA (CAPPY)	MS	PENKON	KP
DİMES	KP + MS	PINAR	MS
ELİTE NATUREL	MS	TAMEK	KP + MS
ELMASU	KP	TARGID	KP
ERSU	KP + MS	TASKOBİRLİK	MS
ETAP	KP	TAT	KP + MS
FRİGOPAK(SUN PRIDE)	KP + MS	TUNAY	KP
GETA (EXOTİC)	MS	YÖRSAN	MS
GOLDEN	KP + MS	YUMMY	KP + MS

MS: meyve suyu vb içecek

KP: konsantre ve/veya pure

3.MEYVE ÜRETİMİ VE İŞLENEN MEYVE

Türkiye'de meyve suyuna işlenen başlıca meyveler; elma, şeftali, kayısı, vişne, nar, üzüm ve portakaldır. Bu 7 meyvenin üretim toplamı 2000 yılında yaklaşık 8.2 milyon ton iken 2006 yılında 8.8 milyon tona, 2007 yılında ise 8.9 yon tona ulaşmıştır(TABLO 2).

TABLO 2. TÜRKİYE' DE MEYVE SUYUNA İŞLENEN BAŞLICA MEYVELERİN ÜRETİMİ 2000 – 07 (BİN ton)

MEYVE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ELMA	2 400	2 450	2 200	2 600	2 100	2 570	2 002	2 450
KAYISI (1)	579	517	352	499	350	894	483	570
ŞEFTALİ	430	460	455	470	372	510	553	543
VİŞNE	106	120	100	145	138	140	122	170
PORTAKAL	1 070	1 250	1 250	1 250	1 300	1 445	1 536	1 441
ÜZÜM	3 600	3 250	3 500	3 600	3 500	3 850	4 000	3 612
NAR	59	60	60	80	73	80	91	102
TOPLAM	8 244	8 107	7 917	8 644	7 833	9 489	8 787	8 888

(1) zerdali dahil

TABLO 2'deki verilere göre meyve üretimi, 2000'den 2007'ye %7.8, 2006'dan 2007'ye ise %1.2 artmıştır. 2000'den 2007'ye en önemli üretim artışını %73 ile nar ve %60 ile vişne göstermiştir. Buna karşılık elma üretimi yerinde saymaktadır.

Meyve suyuna işlenen meyve miktarı ise 2000 yılına yaklaşık 433 000 ton iken, 2006 yılında 582 000 ton, 2007 yılına ise 737 000 tondur. Buna göre 2007 yılındaki artış oranı 2000'e göre % 70, 2006'ya göre ise %26.6 dır(TABLO 3).

TABLO 3. MEYVE SUYUNA İŞLENEN MEYVE/SEBZE MİKTARI 2000-07 (BİN ton)

MEYVE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
VİŞNE	20.4	28.2	9.9	54.7	35.7	37.1	52.2	72.6
KAYISI	26.7	37.2	13.9	34.8	24.8	30.8	36.1	38.2
ŞEFTALİ	44.8	31.5	26.2	51.5	30.2	75.9	65.3	90.1
ELMA	311.5	272.9	244.5	341.5	338.0	409.2	282.9	356.8
PORTAKAL	22.9	12.6	31.7	28.3	46.2	33.1	37.8	53.3
NAR	-	-	-	-	-	17.6	46.6	57.5
ÜZÜM	-	-	-	-	-	10.9	8.4	18.3
DOMATES	-	-	-	-	-	4.6	4.9	3.9
AYVA	-	-	-	-	-	-	-	7.5
HAVUÇ (1)								30.6
ÇİLEK								4.1
DİĞER	6.8	6.0	19.3	10.5	16.9	10.2	47.9	4.3
TOPLAM	433.1	388.4	345.5	521.3	510.3	629.4	582.1	737.2
İNDEKS	100	89.7	79.8	120.4	117.8	145.3	134.4	170.2

(1) siyah ve sarı havuç toplamıdır

Hammadde olarak elmanın payı yıldan yıla azalmakla birlikte %48.2 ile başlıca hammadde olma konumunu korumaktadır. Elmayı, %12 ile şeftali, %9.8 ile vişne ve %7.8 ile nar izlemektedir. Dikkati çeken gelişmelerden birisi de hammaddenin havuç, ayva, çilek gibi türlerle çeşitlenmesidir(TABLO 4).

TABLO 4. İŞLENEN MEYVENİN TÜRLERE DAĞILIMI (%)

MEYVE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
VIŞNE	4.7	7.3	2.9	10.5	7.0	5.9	8.9	9.8
KAYISI *	6.2	9.6	4.0	6.7	4.9	5.0	6.2	5.2
SEFTALİ	10.3	8.1	7.6	9.9	5.9	11.9	11.2	12.2
ELMA	71.9	70.3	70.7	65.5	66.2	65.1	48.6	48.4
PORTAKAL	5.3	3.2	9.2	5.4	9.1	5.3	6.5	7.2
NAR	-	-	-	-	-	2.7	8.0	7.8
ÜZÜM	-	-	-	-	-	1.7	1.4	2.5
DOMATES	-	-	-	-	3.6	0.8	0.8	0.5
AYVA	-	-	-	-	-	-	-	1.0
HAVUÇ	-	-	-	-	-	-	-	4.2
ÇİLEK	-	-	-	-	-	-	-	0.6
DİĞER	1.6	1.5	5.6	2.0	3.3	1.6	8.2	0.6
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Firma verilerine göre belirlenen 2007 yılı ortalama meyve fiyatları TABLO 5'deki gibidir.

TABLO 5. 2007 YILI ORTALAMA MEYVE FİYATI

MEYVE TÜRÜ	YTL / KG	MEYVE TÜRÜ	YTL / KG
KAYISI	0,47	GREYFURT	0,37
ŞEFTALİ	0,76	ERİK	0,28
VIŞNE	0,88	KUŞBURNU	1,06
PORTAKAL	0,35	KARADUT	2,50
ELMA	0,29	ÇİLEK	1,04
DOMATES	0,22	K. PANCAR	0,20
AYVA	0,26	B. KABAĞI	0,18
NAR	0,66	BÖĞÜRTLEN	2,13
ÜZÜM	0,31	MUZ	2,36
HAVUÇ (siyah)	0,36	LİMON	1,01
HAVUÇ (sarı)	0,14	MANDALİNA	0,43
ARMUT	0,31		

4. KONSANTRE VE PÜRE ÜRETİMİ

Bilindiği gibi sektörde meyve önce konsantre ve/veya püreye işlenmektedir. Konsantre ve pure gerçekte bir ara üründür. Pazar talebine göre bir kısmı ihraç edilmektedir. Bir kısmı ise yurt içinde meyve suyu vb tüketime hazır içeceğe dönüştürülmektedir.

Elma, vişne, portakal, üzüm, nar ve havuç hemen hemen yalnızca konsantreye işlenmektedir. Buna karşılık şeftali, kayısı, çilek pure veya konsantre olarak muhafaza edilebilmektedir.

2007 yılında, farklı hammaddelerden elde edilen ara ürün (konsantre/pure) miktarı 207 000 tondur. Bununun 81 500 tonunu konsantre ve 125 600 tonunu ise pure oluşturmaktadır (TABLO 6).

Konsantre üretiminde 48 900 ton ile elma birinci sırayı alırken, 14 500 ton ile vişne ikinci ve 5 600 ton ile nar üçüncü sırada bulunmaktadır. Dikkatini çeken noktalardan birisi nar suyu konsantresi üretiminin geçen yıla göre az da olsa azalması, havuç suyu konsantresi üretiminin 4 100 tona ulaşmasıdır.

Püre üretiminde ise 85 200 ton ile şeftali ilk sırayı almakta, bunu 34 000 ton ile kayısı izlemektedir.

TABLO 6. KONSANTRE VE PÜRE ÜRETİMİ (BİN ton)

KONS/PÜRE	BRİKS	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ELMA S. K.	70.0	46.5	43.4	35.8	51.5	49.0	60.9	40.1	48.9
VIŞNE S. K.	65.0	4.5	6.5	2.2	12.4	8.0	7.3	11.5	14.5
NAR S. K.	65.0	-	-	-	-	-	2.8	6.9	5.6
ÜZÜM S. K.	65.9	-	-	-	-	-	1.9	1.8	4.9
PORTAKAL S. K.	65.0	1.2	0.8	1.6	1.4	2.3	1.5	1.5	1.6
AYVA S.K.	52.0								1.4
HAVUÇ S.K.	65.0								4.1
DİĞER	-								0.4
KONS. TOPLAMI								63.0	81.5
ŞEFTALİ P. (1)	10.9	33.2	24.5	20.4	41.9	27.4	48.2	50.6	85.2
KAYISI P. (1)	13.0	20.4	28.4	9.8	27.4	20.5	16.8	29.3	34.0
DOMATES P.	5.0	-	-	-	-	-	4.1	4.4	3.5
ELMA PÜRESİ	12.0							0.1	1.9
ÇİLEK PÜRESİ	7.6								0.4
KUŞBURNU P.	13.0								0.3
B.KABAĞI P	15.0								0.1
DİĞER	-								0.2
PÜRE TOPLAMI								84.4	125.6
DİĞER	-	1.2	3.5	4.3	1.3	2.8	1.4	8.5	-
GENEL TOPLAM	-	107,0	107,1	74,1	135,9	110	144,9	155,9	207,1
İNDEKS	-	100,0	100,1	69,3	127,0	102,3	135,4	145,7	193,5

(1) konsantre üretimi de püre üzerinden hesaplanmıştır.

2007 yılında ara ürün üretimi 2000 yılına göre % 94, 2006 yılına göre ise %33 artmıştır.

5. MEYVE SUYU VB TÜKETİME HAZIR İÇECEK ÜRETİMİ

2007 yılında, yurt içi ve yurt dışı pazar için tüketime hazır içecek üretimi 748 MİLYON litredir(TABLO 7).

TABLO 7. MEYVE SUYU VB İÇECEK ÜRETİMİ (MİLYON litre)

İÇECEK TİPİ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
MS	1.9	3.9	5,6	9.3	12.2	30.6	74.7	73.4
MN	202.8	212.1	208.5	233.6	300.3	368.9	509.2	525.9
Mİ	56.7	51.5	27.2	16.0	17.4	29.6	41.0	25.7
Aİ	33.5	34.6	52.6	98.4	129.4	83.3	121.9	123.1
TOPLAM	294.9	302.1	293.9	357.3	459.3	512.4	746.8	748.1
İNDEKS(1)	100	102.4	99.7	121.1	155.7	173.8	253.2	253.7
İNDEKS(2)							100	100.2

Bunun %70.3'ü meyve nektarından ve %16.5'i aromalı içecekten oluşmaktadır. %100 meyve suyu %9.8 pay alırken, meyveli içeceğin payı %3.4 düzeyindedir(TABLO 8).

Ayrıca, son 2 yılın istatistiklerine bakıldığında 2006 yılındaki fason üretimin toplam üretimin yaklaşık %16'sını; 2007'de ise yaklaşık %17'sini oluşturduğu görülmektedir. Fason üretim 2007 yılında 2006'ya göre %13'lük bir artış gösterdiği dikkat çekmektedir.

TABLO 8. MEYVE SUYU VB ÜRETİMİNİN İÇECEK TİPLERİNE DAĞILIMI (%)

İÇECEK TİPİ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
MS	0.6	1.3	1.9	2.6	2.7	5.9	10.0	9.8
MN	68.8	70.2	70.9	65.4	65.4	71.9	68.2	70.3
Mİ	19.3	17.0	9.3	4.5	3.8	5.8	5.5	3.4
Aİ	11.3	11.5	17.9	27.5	28.1	16.4	16.3	16.5
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

6. MEYVE SUYU VB İÇECEK TÜKETİMİ

2007 yılında, yurtiçi tüketime hazır meyve suyu vb içecek tüketimi toplam 709.6 MİLYON litredir. Bu, 2000 yılına göre %141, 2006 yılına göre ise %19 artış demektir(TABLO 9).

TABLO 9. YURTIÇİ TOPLAM MEYVE SUYU VB İÇECEK TÜKETİMİ 2007

İÇECEK TİPİ	YURT İÇİ TÜKETİM				
	2006 MİLYON litre	% (2006)	2007 MİLYON litre	% (2007)	2006'ya GÖRE DEĞİŞİM (%)
MS	46.6	7.8	62.6	8.8	+ 34.3
MN	399.5	67.0	502.3	70.8	+ 25.7
Mİ	30.4	5.1	24.1	3.4	- 20.7
Aİ	119.8	20.1	120.6	17.0	+ 0.7
TOPLAM	596.3	100	709.6	100.0	+ 19.0

Ancak, içecek kategorilerinin artiş oranı birbirinden oldukça farklıdır. 2006'dan 2007'ye %100 meyve suyu tüketimi %34.3 artiş ile birincidir. Bunu % 25.7 artiş ile meyve nektarı izlemektedir. Meyve suyu ve meyve nektarı toplamındaki artiş ise %27'dir. Buna karşılık aromalı içecek tüketimi yalnızca %0.7 artarken, meyveli içecek tüketimi ise %20.7 azalmıştır. Meyveli ve aromalı içecek toplamında ise % 3.7 azalma söz konusudur.

Tüketimde en büyük payı %70.8 ile meyve nektarı almakta, bunu %17.0 ile aromalı içecek, %8.8 ile meyve suyu ve %3.4 ile meyveli içecek izlemektedir.

2007 yılında kişi başına meyve suyu vb içecek tüketimi yaklaşık 10.1 litredir. Böylece 10 litre barajı ilk kez aşılmış olmaktadır. Bu toplamın; 7.1 litresi meyve nektarından, 0.9 litresi %100 meyve suyundan, 1.7 litresi aromalı ve yaklaşık 0.4 litresi meyveli içecekten oluşmaktadır(TABLO 10).

TABLO 10.KİŞİ BAŞINA MEYVE SUYU VB İÇECEK TÜKETİMİ 2000-2007 (litre/kişi.yıl)

İÇECEK TİPİ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
MS	0.03	0.06	0.08	0.13	0.17	0.43	0.63	0.89
MN	3.00	3.09	2.99	3.30	4.18	5.12	5.41	7.12
Mİ	0.84	0.75	0.39	0.23	0.24	0.41	0.41	0.34
Aİ	0.49	0.50	0.76	1.39	1.80	1.16	1.62	1.71
MS + MN + Mİ (1)	3.9	3.9	3.5	3.7	4.6	5.96	6.45	8.35
MS + MN + Mİ + Aİ (2)	4.4	4.4	4.3	5.1	6.4	7.1	8.07	10.06
İNDEKS (1)	100.0	100.0	89.7	94.9	117.9	152.8	165.4	214.1
İNDEKS (2)	100.0	100.0	97.7	115.9	145.5	161.4	183.4	228.6
							100	124.7

TABLO 10'daki verilere göre, 2000'den 2007'ye kişi başına %100 meyve suyu tüketimindeki 30 kat artiş oldukça ilginçtir ve tüketicinin meyveye yakın içeceklere yöneldiğini doğrulamaktadır.

Tatların sevilme önceliği içecek kategorisine göre farklıdır. % 100 meyve suyu kategorisinde ilk 3 sırayı çoklu (%30.3), elma (%20.6) ve nar (%18.7) almaktadır. Tüketimin yaklaşık %71'ini oluşturan meyve nektarında ise; %35.6 ile şeftali birinci, %23.5 ile vişne ikinci, %17.8 ile kayısı üçüncüdür. Şeftali ve vişne, meyveli ve aromalı içecek kategorisinde de ilk 2 sırayı almaktadır(TABLO 11).

TABLO 11. MEYVE SUYU VB ÜRETİMİNİN TATLARA DAĞILIMI 2007 (%)

TAT	MS	MN	Mİ	Aİ
KAYISI	-	17.8	14.4	10.3
ŞEFTALİ	-	35.6	30.3	48.0
VİŞNE	0.7	23.5	22.3	33.2
PORTAKAL	11.9	8.3	2.7	4.4
ELMA	20.6	0.4	1.9	0.2
DOMATES	4.7	-	-	-
KARIŞIK/ÇOKLU	30.3	13.8	17.6	-
ANANAS	1.8	0.3	6.2	-
NAR	18.7	0.2	-	-
ÜZÜM	7.6	-	-	-
KARADUT	3.4	-	-	-
AYVA	-	0.1	-	-
ÇİLEK	-	-	-	3.9
DİĞER	0.3	0.0	4.6	0.0
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0

%100 meyve suyu ambalajı olarak karton kutu % 78.0 ile birinci, cam şişe %16.3 ile ikinci; meyve nektarında karton kutu %85.2 ile birinci, metal kutu %8.3 ile ikinci; aromalı içeceklerde ise pet şişe %58.2 ile birinci, karton kutu %41.8 ile ikinci konumda bulunmaktadır(TABLO 12).

TABLO 12. MEYVE SUYU VB İÇECEKLERİN AMBALAJ TÜRLERİNE DAĞILIMI (%)

AMBALAJ TİPİ	MS	MN	Mİ	Aİ
KARTON 1/1	72.1	51.6	22.4	7.6
KARTON 1/5	5.9	33.6	55.5	34.2
KARTON (3/4,1/4)	-	0.1	3.7	-
METAL	1.0	8.3	-	-
CAM	16.3	6.4	18.4	-
PET ŞİŞE	4.7	-	-	58.2
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0

TABLO 12'deki verilere göre; %100 meyve suyunda %72.1 olan 1.0 litre karton kutunun payı, meyve oranına paralel olarak azalmakta ve aromalı içeceklerde %7.6 ya düşmektedir. Buna karşılık 0.2 litre karton kutunun payı meyve suyunda %5.9 iken, aromalı içeceklerde %34.2 dir. Bunun diğer anlamı, meyve suyunun daha çok evde, aromalı içeceğin ise daha çok kahve ve okulda (beslenme çantası) tüketildiğidir.

7. İTHALAT VE İHRACAT

2000'den 2007'ye Türkiye'nin meyve suyu ithalatı miktar olarak 3.3 BİN tondan 18.6 BİN tona ulaşarak 5.6 kat artmıştır. Değer olarak ise 4.2 MİLYON dolardan 34.5 MİLYON dolara çıkararak 8.2 kat artmıştır(TABLO 13).

TABLO 13. TÜRKİYE' NİN MEYVE SUYU İTHALATI (2000-07)

YIL	BİN ton	İNDEKS 1	MİLYON USD	İNDEKS 2
2000	3.316	100.0	4.213	100.0
2001	3.433	103.5	4.265	101.2
2002	3.986	120.3	5.425	128.8
2003	4.095	123.5	6.373	151.3
2004	6.592	198.7	8.910	211.5
2005	9.616	289.9	11.689	277.5
2006	16.656	502.3	23.194	550.5
2007	18.621	561.5	34.522	819.4

2006'dan 2007'ye ithalat artışı ise miktar olarak %11.8, buna karşılık değer olarak %48.8 dir.

2000'den 2007'ye Türkiye'nin meyve suyu ithalatı miktar olarak 52.3 BİN tondan 81.0 tona çıkararak 1.5 kat, değer olarak ise 42.1 MİLYON dolardan 160.2 MİLYON dolara çıkararak 3.8 kat artmıştır(TABLO 14).

TABLO 14. TÜRKİYE' NİN MEYVE SUYU İHRACATI (2000-07)

YIL	BİN ton	İNDEKS 1	MİLYON USD	İNDEKS 2
2000	52.288	100.0	42.100	100.0
2001	71.343	136.4	45.827	108.9
2002	55.278	105.7	36.203	85.9
2003	84.808	162.2	72.584	172.4
2004	79.859	152.7	63.992	152.0
2005	97.304	186.1	92.334	219.3
2006	77.452	148.1	103.349	245.5
2007	81.029	154.9	160.249	380.6

TABLO 14'e göre; 2006'dan 2007'ye ise meyve suyu ithalatı miktar olarak ancak %4.6 artarken, değer olarak %55.1 oranında artmıştır.

2000-07 döneminde ithalat artışı, ihracat artışına göre miktar olarak $5.6/1.5 = 3.7$ kat, değer olarak $8.2/3.8 = 2.2$ kat daha fazladır.

SONUÇ

Meyve suyu üretimi ve tüketimine ilişkin 2007 verileri 2000 ve 2006 yılı verileri ile karşılaştırıldığında ortaya çıkan başlıca sonuçlar şöyledir:

- Sektöre 2007 yılında 4 firma daha katılmış ve 2 firma da aktif üretimden çekilmiştir. Buna göre; önceki yıl 32 olan sektördeki toplam firma sayısı 34'e artmıştır.
- Meyve suyuna işlenen başlıca meyvelerin toplam üretimi 2000'den 2007'ye ancak %7.8 artmıştır. Nar ve vişne üretimindeki artışları (%73 ve %60) sevindirici olsa da genel olarak meyve üretim artış oranı yetersizdir.
- Meyve üretimi %7.8 artarken, aynı dönemde (2000-07) meyve suyuna işlenen hammadde miktarı 433 000 tondan 737 000 tona yükselerek %70 artmıştır. Meyve yetersizliği daha belirgin olarak kendini göstermiştir.
- İşlenen meyve miktarı yalnızca artmamış aynı zamanda çeşitlenmiştir. Hammadde toplamında elmanın payı %71.9'dan %48.4'e düşerken vişne, nar, havuç, ayva gibi hammaddelerin payı artmaya başlamıştır.
- 2007 yılında yaklaşık 81 500 ton konsantre ve 125 500 ton püre olmak üzere toplam 207 000 ton ara ürün elde edilmiştir. Bu toplam, 2000 yılına göre %94 ve 2006 yılına göre %33 oranında bir artışın karşılığıdır.
- 2007 yılında toplam yurtiçi meyve suyu vb içecek tüketimi toplam 709.6 MİLYON litredir. Kişi başına meyve suyu tüketimi 10.1 litreye ulaşmıştır. Tüketimde; meyve nektarı %70.8, aromalı içecek %17.0, meyve suyu %8.8 ve meyveli içecek %3.4 pay almaktadır.
- 2006'ya göre meyve suyu vb içecek tüketimi toplam %19.0 artış göstermiştir. Ancak, artış oranı içecekten içeceğe farklıdır. %100 meyve suyu tüketimi %34.3 ve meyve nektarı %25.7 artarken, meyve oranı daha düşük olan aromalı içecek tüketimi ancak %0.7 artmış, meyveli içecek tüketimi ise %20.7 azalmıştır. Başka bir deyişle, tüketici meyveye daha yakın içeceklere yönelmiştir.
- En sevilen tatlar, sırası ile meyve meyve suyunda çoklu, elma, nar; meyve nektarı ve diğerlerinde ise şeftali, vişne, kayısıdır. Karton kutu ise başlıca ambalaj konumundadır.
- Meyve ihracatı gibi ithalatı da artmaktadır. Ancak ithalatın artış hızı ihracata göre daha fazladır. 2000-07 dönemimde, miktar olarak meyve ithalatı 5.6 kat artarken, ihracatı ancak 1.5 kat artmıştır. Başka bir tanımlama ile, ihracatta ithalatın payı %6'dan %23'e yükselmiştir.
- Sektörün en öncelikli sorunu meyve yetersizliğidir. Çözümü ise; uygun çeşitler ve devlet /sektör desteği ile meyve üretiminin artırılmasıdır.